

Vedtatt av landsmøtet mars 2011

Bedre arbeidsliv

Den norske arbeidslivsmodellen er under press fra flere hold. Fra EU kommer det en rekke direktiv og dommer som endrer rammebetingelsene i norsk arbeidsliv. Omstillinger, fleksibilisering og effektivitetspress skaper usikkerhet og utstøting. Avsløringer om sosial dumping og de grove lovbruddene og overgrepene som nylig er avdekket overfor vikaransatte i helsesektoren, viser negativ utvikling av forholdene i norsk arbeidsliv. Adecco-skandalen avslører at vikarbyråer tilsynelatende systematisk bryter norsk lov i jakten på profitt. Skandalen avslører også kyniske politikere som lenge har lukket øynene for kostnadene ved privatisering og konkurranseutsetting, og et kontrollapparat som ikke klarer å hindre at det utvikler seg lovløse tilstander i deler av arbeidslivet.

I mange bedrifter hvor det etter loven skal velges verneombud og etableres arbeidsmiljøutvalg, er dette ikke på plass. Dette gjelder også for valg av ansattrepresentanter til styrene i bedriftene. I mange tilfeller legger arbeidsgiverne hindringer i veien for verneombudenes arbeid og nekter adgang til nødvendig opplæring og utdanning. Fagbevegelsen og arbeidsgiverne har et ansvar for bedre informasjonen til de ansatte om disse ordningene. Dagens terskler for representasjon i bedriftens styre, for når det skal velges verneombud og AMU i bedriften er for høye, og må senkes betydelig. Arbeidsgivere som nekter å følge lovpålagte krav må straffes med sanksjoner. Dette vil styrke arbeidstakernes medbestemmelse og arbeidet for et inkluderende arbeidsliv.

Arbeidsmiljølovens nye bestemmelser for vern av varslere var en etterlengtet og viktig utvidelse av loven. For at disse bestemmelsene skal fungere etter sin hensikt, er det viktig at det kommer bestemmelser på plass om at den nøytrale part i varslingsutvalgene ikke skal finansieres av den enkelte bedrift.

Omstilling er nødvendig for at vi skal opprettholde konkurranseevne og sikre lønnsomhet i bedriftene. Men omstillinger lykkes for sjelden, og har også en rekke negative følgevirkninger, som svekket samhold, økt sykkelighet og utstøting. EL & IT Forbundet er opptatt av at omstillinger bedre begrunnes i virksomhetens situasjon og at ansatte ikke rammes. Verneombud og tillitsvalgte må være med i omstillingsprosessene fra starten. Tillitsvalgte og verneombudene må få utsettende veto for å sikre gode omstillingsprosesser. Verneombud må få utvetydig anledning til å stanse omstillingsprosesser hvor verneombud og tillitsvalgte ikke har deltatt.

Flere på midlertidige kontrakter har vært og er fortsatt en av høyresidas viktigste kampsaker på arbeidslivsområdet. EL & IT Forbundet har kjempet mot enhver utvidelse av anledningen til midlertidige ansettelser. Midlertidig ansatte står svakere overfor arbeidsgiver, og kommer dårligere ut enn fast ansatte på områder som arbeidshelse, opplæring og velferdsytelser. Utstrakt bruk av midlertidige ansettelser har også negative effekter for virksomhetene og samfunnet, i form av usikker kvalitet og økt marginalisering.

Avsløringene av vikarbyråenes grove misbruk av vikaransatte i helsesektoren understreker at vikarstillinger heller ikke er egnet som inngang til arbeidslivet, slik høyresiden hevder, snarere en rask vei ut av arbeidslivet. Når lovverket som regulerer midlertidige ansettelser brytes systematisk av vikarbyråer og andre, uteblir straffereaksjonene. Og fagforeningene mangler legale virkemidler for å stanse denne typen lovbrudd. Et viktig skritt for å få stanset uvesenet er innføring av kollektiv søksmålsrett – at fagforeningene skal få rett til å anmelde ulovlig midlertidige ansettelser. Regjeringen bør reservere seg mot vikarbyrådirektivet slik det nå foreligger. Vi trenger færre, ikke flere vikarer i norsk arbeidsliv.

Norske arbeidstakeres produktivitet ligger i verdenstoppen. Likevel utsettes sykelønnsordningen jevnlig for angrep. Også med den rødgrønne regjeringen har ordningen blitt strammet inn. Det er likevel positivt at sykelønnsordningen i store trekk videreføres, og at den nye IA-avtalen legger større vekt på forebyggende innsats, på bedre arbeidsmiljø og involverer tariffpartene sterkere.

EL & IT Forbundet vil arbeide for IA-avtalen følges opp lokalt, og vil samarbeide med tariffpartene for å få dette til. Forsvaret av sykelønnsordningen må gå hånd i hånd med en innsats for at arbeidet skal virke positivt på folks helse – ikke ødelegge den.

Arbeidsgiverne motarbeider allmenngjøring av tariffavtaler. Om kampen mot sosial dumping skal lykkes, forutsetter det at regjeringen spiller på lag med fagbevegelsen. Tariffavtaler skal allmenngjøres dersom fagforeninger med innstillingsrett krever det, og bestemmelsen om solidaransvar må gjelde alle bransjer.

Store grupper av EL & IT Forbundets medlemmer er utsatt for risiko for strømgjennomgang, og det er en betydelig underrapportering av omfanget. Seinskadene ved strømgjennomgang er også langt mer alvorlige enn tidligere antatt. Myndighetene må sette i gang forskning på området og innføre tiltak som gir bedre rapportering, begrenser antallet strømutlykker og skadeomfanget som følge av disse. Arbeidsmiljø og arbeidshelse er nært knyttet sammen med arbeidstakernes medvirkning og medinnflytelse individuelt og via kollektive ordninger. Styring over eget arbeid og over organiseringen av arbeidsprosessene er et nødvendig grunnlag for trivsel og godt arbeidsmiljø. Og arbeidstakerne, tillitsvalgte og verneombudene må få mulighet til å ta tilbake makta over eget arbeidsmiljø. Utredningen om medinnflytelse og medvirkning i arbeidslivet må føres videre.

EL & IT Forbundet ser det som et felles mål for en samlet arbeiderbevegelse å løfte fram en stortingsmelding om arbeidslivet, for å ta vare på og videreutvikle den norske arbeidslivsmodellen.

Dette må bli et sentralt spørsmål i valgkampen foran Stortingsvalget 2013.